

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Dobrzanach
z dnia*

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
DLA GMINY DOBRZANY
NA LATA 2025-2029**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ.....	4
3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ	6
4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	8
5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY	10
6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	12
7. ADRESACI PROGRAMU	13
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	14
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	14
2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	16
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	16
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	30
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE.....	38
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	41
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	42
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	47
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	50
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	52
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	53
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	57
III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	60
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	60
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	61
IV. REALIZACJA PROGRAMU	67
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	67
2. MONITORING I EWALUACJA.....	67
3. FINANSOWANIE	68
SPIS TABEL I WYKRESÓW	69

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. 2024 r. poz. 1673). Artykuł 2. ustawy **definiuje przemoc domową** jako *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”*

Ustawa definiuje również **osoby doznające przemocy** domowej. W rozumieniu obowiązujących przepisów osoby, wobec których jest stosowana przemoc domowa, to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- h) małoletni;
- i) małoletni będący świadkami przemocy domowej.

W rozumieniu przepisów ustawy osoba stosująca przemoc domową to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych w ustawie jako osoby doznające przemocy, a z kolei świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Należy również zaznaczyć, że małoletni, będący świadkiem przemocy domowej, automatycznie otrzyma status osoby doznającej przemocy.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Odwołując się m.in. do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, można wyróżnić następujące podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i cyberprzemoc**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje przemocy	formy
fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub uzyskania samodzielności finansowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
cyberprzemoc	działania i zaniechania istotnie naruszające prywatność lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, innymi słowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” i ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Przemoc może pojawić się w każdym domu, nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy domowej

bywają zarówno mieszkańcy dużych miast, jak i mniejszych miejscowości czy wsi. Osobami doznającymi przemocy domowej są na ogół **kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni**. Kategorią osób doznających przemocy, o których mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Seniorzy narażeni są na wszystkie rodzaje przemocy, choć w tej grupie wiekowej przemoc ma swoją specyfikę. Osoby pracujące z osobami starszymi (pracownicy socjalni, pielęgniarki, geriatrzy) zauważają, że w odniesieniu do seniorów przemoc dotyczy najczęściej zaniedbania i wykorzystywania materialnego.

Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Osoba doznająca przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu osobom doznającym przemocy udaje się przeciwstawić stosującemu przemoc, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia osoby doznające przemocy nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Osoba, której życie lub zdrowie może być zagrożone powinna też pamiętać, by jak najszybciej zawiadomić Policję, bo szybka reakcja umożliwi nie tylko zapewnienie ochrony, ale także wszczęcie odpowiednich procedur i zabezpieczenie dowodów zdarzenia. W przypadku doznania obrażeń ciała osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się do lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej. Może także zażądać wystawienia

zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

3. POMOC OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
4. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w ust. 1.

Osoba, która doznaje przemocy domowej, może skorzystać także z porady prawnej i wsparcia psychologicznego, dzwoniąc pod dostępny całodobowo Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 800 120 002. Na ten numer mogą dzwonić także osoby, które chcą w sposób anonimowy dokonać zgłoszenia.

Osoby korzystające z usług telefonu mają prawo nie ujawniać swoich danych personalnych. Na własne życzenie mogą jednak podać imię i nazwisko. Anonimowość zarówno dzwoniącego/ej, jak i konsultanta/teki tworzy bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoim doświadczeniu, uporządkowania przeżytych doświadczeń, nazwania problemu i wspólnego zastanowienia się nad możliwościami wyzwolenia się z krzywdzącej sytuacji.

Narzędziem służącym przeciwdziałaniu przemocy domowej jest procedura „Niebieskie Karty”. To procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Czynności te podejmowane są przez odpowiednie służby: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policję, oświatę, ochronę zdrowia i inne określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Kształt procedury oraz wzory formularzy określają przepisy szczegółowe.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez pracownika odpowiednich służb formularza „Niebieska Karta – A”. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu osobie doznającej przemocy zapewnienie bezpieczeństwa. Osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Następnie formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, gdzie dokument otrzymuje grupa diagnostyczno-pomocowa.

Osobę, która doznała przemocy, zaprasza się na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej, gdzie dokonuje się analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z tą osobą opracowuje się indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Na posiedzeniu grupy wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – C”. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową, dokonuje analizy sytuacji i na podstawie danych zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje, gdy ustanie przemoc lub nastąpi rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły. W okresie dziewięciu kolejnych miesięcy sytuacja osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” jest monitorowana. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe podejmują działania w ramach swoich kompetencji określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870). Procedura

„Niebieskie Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań, w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

4. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy domowej w kraju ujawniają, że w 2023 r. liczba osób doznających przemocy wyniosła ogółem 77 832, z czego 51 631 stanowiły kobiety, 17 039 osoby małoletnie, zaś 9 162 mężczyźni. Funkcjonariusze Policji w 2023 r. wypełnili łącznie 62 170 formularzy „Niebieskie Karty – A”. Szczegółowe dane za rok 2023 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2023

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” – A” (ogółem), w tym:	62 170
liczba formularzy wszczynających procedurę	54 029
liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	8 141
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem)	77 832
w tym kobiet	51 631
w tym mężczyzn	9 162
w tym małoletnich	17 039
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem)	63 016
w tym liczba kobiet	7 595
w tym liczba mężczyzn	55 225
w tym liczba nieletnich	196
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem)	30 261
w tym kobiet	2 171
w tym mężczyzn	28 079
w tym nieletnich	11
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	393
w tym kobiet	35
w tym mężczyzn	358

liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie pod wpływem alkoholu i środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	142
w tym kobiet	8
w tym mężczyzn	134
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej	611

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” – <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzynie/201373,Przemoc-w-rodzynie-dane-od-2012-roku.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Przemoc domowa wiąże się z lękiem osób doznających przemocy i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

W 2020 roku dzięki nowelizacji przepisów Policja otrzymała narzędzia do skuteczniejszej walki z osobami stosującymi przemoc domową. Obecnie policjanci mają możliwość wydać osobie stosującej przemoc nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Te nakazy lub zakazy mogą być wydane łącznie i obowiązują od momentu ich wydania.

Policjanci mają także prawo wydać nakaz lub zakaz podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę doznającą przemocy, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Przepisy mówią, że osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz, przysługuje prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Ma także jednorazową możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą domową.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane. Za niestosowanie się osoby do

wydanego przez policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

5. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia dla osób doznających przemocy były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniały współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy. Świadczą o tym, nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” było oceniane pozytywnie, i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź częściowo rozwiązuje problem.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 535) wprowadziła nie tylko pojęcie przemocy domowej, ale przyniosła aktualizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasad postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Ustawa poszerza zakres działań, jakie mogą być podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową, wprowadzając dodatkowo programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne. Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osoba stosująca przemoc domową jest **zobowiązana** zgłosić się do uczestnictwa w programie, ukończyć program w wyznaczonym terminie oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o jego ukończeniu. Uporczywe niestosowanie się do wskazanych obowiązków może skutkować nałożeniem kary grzywny albo ograniczenia wolności.

9 listopada 2023 r. został przyjęty Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który będzie realizowany w latach 2025-2029. Postanowienia programu przewidują kontynuację działań, które realizowane były dotychczas w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 oraz kolejne, uchwalane w perspektywach rocznych na lata: 2021, 2022 i 2023. Realizacja programu ma zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osób zagrożonych oraz doznających przemocy domowej. Chodzi m.in. o zwiększenie działań profilaktycznych oraz lepszą dostępność i skuteczność ochrony osób, które doświadczają takiej przemocy. W programie ujęto także zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów, które realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej; zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej.

6. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrzanach przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z postanowieniami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), która w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie na terenie gminy działań na rzecz osób zagrożonych przemocą domową oraz doznających przemocy domowej, jak również osób stosujących przemoc domową i jej świadków, to również:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
6. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978 z późn. zm.);
7. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.);
8. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.);

9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725);
10. uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2025-2030 (M.P. 2023 poz. 1232);
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027.
Realizacja działań wyznaczonych w Programie może także wymagać odwołania się do takich aktów prawnych, jak:
 1. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809);
 2. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.);
 3. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.);
 4. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706);
 5. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.);
 6. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.);
 7. ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 z późn. zm.);
 8. ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).

7. ADRESACI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dobrzany na lata 2025-2029 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc domową wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy. Zadaniem niniejszego Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i ochronę oraz pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, a także zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Dobrzany jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej części województwa zachodniopomorskiego, w obrębie wschodniej części powiatu stargardzkiego. Gmina Dobrzany graniczy z gminami Suchań, Mianowo, Chociwel i Ińsko oraz z gminami Kalisz Pomorski w powiecie drawskim i gminą Recz w powiecie choszczeńskim. Powierzchnia gminy wynosi 134,7 km². W jej skład wchodzi miasto Dobrzany oraz mniejsze miejscowości zorganizowane w 13 sołectw: Biała, Błotno, Bytowo, Dolice/Grabnica, Kępno, Kozy, Krzemień, Lutkowo, Mosina, Odargowo, Ognica, Sierakowo i Szadzko.

Gmina ma charakter rolniczy, rozwija także funkcje usługowo-handlowe, zaś korzystne położenie geograficzne oraz atrakcyjne tereny rekreacyjne, zbiorniki wodne i kompleksy leśne stanowią o jej wysokim potencjale turystycznym.

Pod względem struktury użytkowania gruntów użytki rolne zajmują ok. 54% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią ponad 33% jej terenu.

Z końcem 2023 r. gmina liczyła ogółem 4 558 mieszkańców, w tym 2 268 kobiet, które stanowiły 49,8% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 34 osoby na km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba mieszkańców ogółem	4 762	4 587	4 558
w tym kobiet	2 348	2 286	2 268

Dane Urzędu Miejskiego w Dobrzanych.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	897	844	839
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 853	2 695	2 645
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 012	1 048	1 074

Dane Urzędu Miejskiego w Dobrzanych.

Tabela 5. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba urodzeń żywych	25	28	22
liczba zgonów	73	58	55
przyrost naturalny	-48	-30	-33

Dane Urzędu Miejskiego w Dobrzanych.

W 2023 r. w zasobach gminy Dobrzany znajdowały się 44 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni użytkowej ok. 2 000 m². Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2023 r. gmina dysponowała 18 takimi lokalami.

W roku szkolnym 2023/2024 w gminie funkcjonowały 4 placówki wychowania przedszkolnego (1 przedszkole i 3 oddziały przedszkolne w szkole) oraz 1 szkoła podstawowa. Zadania placówek wsparcia dziennego realizuje 1 Placówka Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej w Dobrzanach. W 2023 r. z oferty zajęć i opieki świetlicowej skorzystało 12 dzieci.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnej Biblioteki Publicznej w Dobrzanach wraz z filią w Krzemieniu, która zajmuje się upowszechnianiem kultury, organizacją imprez gminnych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką, czytelnictwem i tradycjami. Na terenie gminy funkcjonuje także 13 świetlic wiejskich w miejscowościach: Biała, Błotno, Bytowo, Dobrzany, Dolice, Kępno, Kozy, Krzemień, Lutków, Mosina, Odargowo, Ognica i Szadzko.

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Dobrzany służy zarówno 5 obiektów sportowo-rekreacyjnych (m.in. Stadion Miejski, wielofunkcyjne boisko Orlik, boiska sportowe, hala sportowa oraz place zabaw), jak i przyroda tego regionu. Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również trzy działające na jej terenie kluby sportowe, w tym jeden uczniowski klub sportowy.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w 1 niepublicznym zakładzie opieki zdrowotnej. W gminie działają 2 punkty apteczne.

W latach 2021-2023 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 4,94%, 4,94%, 5,75%. Stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim w rozpatrywanym okresie wynosiła 7,5%, 7,4%, i 7,1%. Według danych GUS-u na koniec 2023 r. na terenie gminy funkcjonowało 446 podmiotów gospodarczych, w tym 346 podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa, handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych, a także przetwórstwa przemysłowego.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzanach, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań

podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Dobrzany została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty oraz uczniów. Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Dobrzany. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2021-2023 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Urząd Miejski w Dobrzanych	ul. Staszica 1, 73-130 Dobrzany
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	
5.	Punkt informacyjno-konsultacyjny	
6.	Posterunek Policji w Dobrzanych	ul. Staszica 25/37, 73-130 Dobrzany
7.	Punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i/lub obywatelskiej oraz mediacji	ul. Jana Pawła II 22, 73-130 Dobrzany
8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lek-Stomed	ul. Strażacka 3, 73-130 Dobrzany
9.	Placówka Wsparcia Dziennego – świetlica opiekuńcza	ul. Jana Pawła II 22, 73-130 Dobrzany
10.	Zespół Szkół Publicznych w Dobrzanych (Przedszkole i Szkoła Podstawowa)	ul. Mickiewicza 43, 73-130 Dobrzany
11.	Parafia pw. św. Michała Archanioła Parafialny Zespół Caritas	ul. Staszica 56, 73-130 Dobrzany

Dane Urzędu Miejskiego w Dobrzanych.

Urząd Miejski w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miejska. Poniższe tabele przedstawiają dane w tym zakresie.

Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023

rodzaj	wartość w zł		
	2021	2022	2023
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	79 290,47	80 312,96	102 131,82

Dane Urzędu Miejskiego w Dobrzanych.

Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2021-2023 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2021	2022	2023
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	63 607,39	99 157,49	124 477,52
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	4 000	3 000	3 000
na przeciwdziałanie przemocy domowej	–	–	–
razem	67 607,39	102 157,49	127 477,52

Dane Urzędu Miejskiego w Dobrzanych.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w latach 2021-2023 systematycznie rosły. Podobnie wzrastały środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień. Największe kwoty w latach 2021-2023 wydatkowano na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, kieruje osoby uzależnione na leczenie i terapię, prowadzi rozmowy wspierające pomagające utrzymać abstynencję, rozmowy z osobami współuzależnionymi oraz z członkami rodzin, zachęcając członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin.

Tabela 9. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	6	6	6

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzanych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się z 17 osobami dotkniętymi przemocą w 2021 r., z 11 osobami w 2022 r. i z 19 osobami w 2023 r. W analizowanym okresie GKRPA nie złożyła zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa przeciwko osobom stosującym przemoc domową. Dane dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2021-2023 w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób dotkniętych przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	17	11	19
liczba osób stosujących przemoc domową, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzanych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Dobrzany przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2021-2023 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 79 rozmów motywujących. W analizowanym okresie skierowali do sądu łącznie 14 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Działalność GKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	21	36	22
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	4	4

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzanych.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii,

programów, a także organizowanie i finansowanie warsztatów, szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień.

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie **Punkt Informacyjno-Konsultacyjny** dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą, w którym dyżurują: członek Zespołu Interdyscyplinarnego oraz kurator sądowy. Po wcześniejszym umówieniu telefonicznym istnieje możliwość spotkania się z psychologiem oraz specjalistą ds. profilaktyki i uzależnień, którzy są zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrzanach. Finansowany przez GKRPA Punkt Informacyjno-Konsultacyjny odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Funkcjonowanie Punktu obejmuje: prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej, udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad w sprawach uzależnień i przemocy, motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia, udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu, rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego. Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz, albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę

wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Do głównych zadań Zespołu należy:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 (W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania), oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a (W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje

dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania),

9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń („Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”)

Osoba stosująca przemoc domową, zgodnie z art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
2. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
3. ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
4. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Dobrzany w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	10	10	9
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	6
liczba spotkań grup roboczych ZI	25	16	9
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	X	X	3
liczba złożonych do ZI formularzy „Niebieskie Karty”	15	27	26
w tym sporządzonych przez Policję	12	17	25
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	3	10	1
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	5	11	13
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	2	6	17
liczba spraw sądowych zakończonych wyrokiem	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Dobrzany.

W 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Dobrzany liczył 9 członków. W ciągu tego roku odbyło się 6 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 9 spotkań grup roboczych i 3 spotkania grup diagnostyczno-pomocowych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 26 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 25 zostało sporządzonych przez Policję, a 1 przez pracowników socjalnych. W rozpatrywanym okresie Zespół Interdyscyplinarny nie obejmował działaniami korekcyjno-edukacyjnymi osób stosujących przemoc domową oraz osób przejawiających zachowania agresywne.

Warto dodać, że w ramach podnoszenia kompetencji, rozwijania i doskonalenia umiejętności członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych uczestniczyli w licznych szkoleniach, m.in.: „Zadania i zakres działań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego. Procedura NK”, „NK krok po kroku”, „Ochrona osób doznających przemocy w rodzinie”, „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w aspekcie teoretycznym i praktycznym”.

Specyfika pracy z osobami uwikłanymi w przemoc domową wymaga podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz doskonalenia zawodowego osób, które społecznie i zawodowo zaangażowane są w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy. Szczególne znaczenie w podnoszeniu kompetencji i aktualizowaniu wiedzy z zakresu

przeciwdziałania przemocy domowej odbywają szkolenia, kursy i warsztaty. Poniższa tabela przedstawia dane na temat potrzeb szkoleniowych członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela 13. Potrzeby szkoleniowe członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Dobrzany

Potrzeby szkoleniowe wg stopnia zaawansowania wiedzy i doświadczenia		liczba zainteresowanych osób
podstawowy		5
średni		4
zaawansowany		0
stopień zainteresowania tematami szkoleń wg potrzeb szkoleniowych (kolejność od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższe potrzeby, a 5 najwyższe)	ocena	liczba zainteresowanych osób
Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej	5	4
Praca w zespole interdyscyplinarnym i w grupach diagnostyczno-pomocowych	5	6
Rodzina z problemem przemocy	4	4
Praca z osobami doświadczającymi przemocy domowej	4	4
Dziecko krzywdzone w rodzinie	5	3
Osoby zależne a przemoc domowa	3	4
Praca z osobami stosującymi przemoc domową	4	3
Superwizja w pracy zespołu interdyscyplinarnego oraz grupy diagnostyczno-pomocowej	2	3
proponycje członków ZI dotyczące najbardziej potrzebnej tematyki szkoleń		liczba zainteresowanych osób
Procedura NK od A do Z		9
Praca w przemoc a własne zdrowie psychiczne		6

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Dobrzany.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobznanach**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2023 r. OPS do realizacji swoich zadań zatrudnił 1 osobę w kadrze kierowniczej, 3 pracowników socjalnych oraz 9 pozostałych pracowników.

W latach 2021-2023 wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc mieszkańcom gminy systematycznie rosła. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 14. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia pieniężne z pomocy społecznej dla mieszkańców gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
wielkość wydatków ogółem (w zł)	475 132,27	480 966,90	529 907,14

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzanach.

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2021-2023, zmniejszała się z roku na rok. Podobnie malała liczba osób w rodzinach objętych pomocą OPS-u w tym okresie. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2021-2023.

Tabela 15. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u w latach 2021-2023

liczba beneficjentów	2021	2022	2023
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	316	245	226
liczba rodzin	309	249	179
liczba osób w rodzinach	742	650	471

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzanach.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały także na formę udzielanego przez Ośrodek wsparcia. W rozpatrywanym okresie bardzo istotną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzanach, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. W latach 2021-2023 decyzją administracyjną wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 4 osobom w rodzinach w 2021 r., 15 osobom w rodzinach w 2022 r. i 4 osobom w rodzinach w 2023 r. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną z powodu przemocy domowej, były to 4 osoby w rodzinie w 2022 r. i ponownie 4 osoby w rodzinie w 2023 r. Pomocy z powodu narkomanii udzielono 1 osobie w 2021 r., 3 osobom w rodzinach w 2022 r. i 4 osobom w rodzinach w 2023 r. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 16. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2021-2023

rok	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania	przemoc domowa	alkoholizm	narkomania
2021	0	4	1	0	4	1
2022	1	8	3	4	15	3
2023	1	4	2	4	4	4

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzanach.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych OPS-u w obszarze przemocy jest zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej występowania przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Pracownik socjalny, który styka się z problemem przemocy, musi być wyposażony w niezbędną wiedzę i posiadać umiejętności udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy.

Działania pracownika socjalnego w obszarze przemocy polegają na nawiązaniu kontaktu z osobą doznającą przemocy i poinformowaniu jej o przysługujących prawach oraz możliwościach uzyskania pomocy. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia pracownik socjalny podejmuje działania zmierzające do oddzielenia osoby stosującej przemoc domową od osoby doznającej przemocy, zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa emocjonalnego i socjalno-bytowego osobie doznającej przemocy oraz powiadamia organy ścigania o podejmowaniu lub stwierdzeniu zaistnienia przestępstwa.

Informacje o stosowaniu przemocy może zgłosić do Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej, rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony osób doznających przemocy domowej Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi

podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

W analizowanym okresie pracownicy OPS-u na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Edukowano rodziny w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, prowadzono pracę socjalną, udzielano wskazówek, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, uzyskania poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. W latach 2021-2023 r. z usług asystentów w gminie Dobrzany korzystało odpowiednio: 10, ponownie 10 i 14 rodzin. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystentów rodziny w gminie.

Tabela 17. Asystentura rodziny w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem	10	10	14
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	29	34	36
przeciętny czas pracy z rodziną (godziny)	9,5	9,75	10,42
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	79 041,00	53 144,00	70 891,33

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzanych.

Mieszkańcy gminy Dobrzany mają zapewnioną opiekę w 1 niepublicznym zakładzie opieki zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy

zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoła oraz przedszkole i oddziały przedszkolne na terenie gminy. Wśród uczniów placówki systemu oświaty w gminie prowadzono liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy (m.in. „Bezpieczna droga do szkoły i ze szkoły”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczeństwo podczas wakacji”, spektakl profilaktyczny „Dzieci Króla baśni”, konkurs plastyczny „Przemoc w rodzinie”).

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne, świetlice i kluby sportowe oraz parafie.

Istotną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy domowej odgrywa szeroko rozumiana profilaktyka i edukacja społeczna. Celem podejmowanych działań profilaktycznych jest podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat występowania zjawiska przemocy domowej. Na terenie gminy Dobrzany działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej podejmowane są m.in. przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny oraz podmioty wchodzące w jego skład, w tym Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, placówkę oświatową i placówkę ochrony zdrowia. Działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym oraz liczbę uczestników w latach 2021-2023 przedstawiają dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 18. Działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane w gminie w latach 2021-2023

nazwa instytucji	nazwa działania	liczba uczestników		
		2021	2022	2023
Zespół Interdyscyplinarny	Kampania „Biała wstążka”	–	–	ok. 50
	Warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przeciwdziałania przemocy – Filary Stargard	–	–	60
	„Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”	–	–	10
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	Warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy i innym używkom	–	120	–

Alkoholowych	Zajęcia sportowo-taneczne na dzień dziecka	–	30	–
	Zajęcia sportowo-taneczne w ramach Gminnego Programu Profilaktycznego „Taniec nie uzależnia” dla dzieci i dorosłych	–	50	–
	Warsztaty profilaktyczne „Debata” i „Mój przyjaciel Trolek”	–	60	–
	Akcja profilaktyczna „Trzeźwość na drodze w Gminie Dobrzany”	–	150	–
	Warsztaty profilaktyczne z zakresu zdrowego odżywiania, wpływu cukru na organizm człowieka oraz innych używek czyli narkotyków i środków odurzających	–	120	–
	Konkurs dla uczniów ZSP w Dobrzanach „Uzależnienia miażdżą marzenia, bo...”	–	90	–
	Warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy i innym używkom „Wielka ucieczka” i „Bajki na jednej nodze”	–	60	–
	„Dzień profilaktyki i zdrowia w ZSP w Dobrzanach”	–	150	–
	„Strach Ma wielkie oczy” – profilaktyka uzależnień, agresja, przemoc, alkohol, nikotyna, narkotyki	60	–	–
	„Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży” warsztaty profilaktyczne	–	–	120
	Warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przeciwdziałania przemocy – Filary Stargard	–	–	60
Placówki oświatowe	Spotkanie z policjantem: „Bezpieczna droga do szkoły i ze szkoły”	210	–	–
	Wyjazd na spektakl teatralny „Dzieci Króla baśni” – teatr profilaktyczny	45	–	–
	Wystawa prac plastycznych, tematyka „Przemoc w rodzinie”	100	–	–
	Dzień zdrowia psychicznego – gazetka tematyczna oraz pogadanki z psychologiem szkolnym	210	–	–
	Spotkanie z policjantem „Bezpieczne ferie”	–	230	–
	Pogadanka z policjantem „Bezpieczeństwo podczas wakacji”	–	419	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzanach.

Specyfika pracy z osobami uwikłanymi w przemoc domową wymaga podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz doskonalenia zawodowego osób, które społecznie i zawodowo zaangażowane są w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy. Szczególne znaczenie w podnoszeniu kompetencji i aktualizowaniu wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej odgrywają szkolenia i warsztaty. Poniższa tabela prezentuje dane na temat warsztatów i szkoleń prowadzonych w latach 2021-2023 na terenie gminy Dobrzany oraz liczby ich uczestników.

Tabela 19. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane w gminie w latach 2021-2023

nazwa instytucji	nazwa szkolenia	liczba uczestników		
		2021	2022	2023
Zespół Interdyscyplinarny	Szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	–	9	–
	Szkolenie „Zadania i zakres działań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego. Procedura NK”	18	–	–
	Szkolenie z obszaru psychoedukacji i psychoprofilaktyki zjawiska kryzysu psychologicznego	–	10	–
	Szkolenie przewodniczącego ZI „NK krok po kroku”	–	1	–
	Szkolenie przewodniczącego ZI w zakresie „Ochrona osób doznających przemocy w rodzinie”	–	1	–
	Przegląd i omówienia najważniejszych zadań KRPA i ZI. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w aspekcie teoretycznym i praktycznym	–	–	10
	Planowane zmiany w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na podstawie Projektu Ustawy z dnia 29 września 2021 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw	–	–	11
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Szkolenie dla członków Zespołów interdyscyplinarnych i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	–	6	–
	Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych	–	3	–
	Przegląd i omówienia najważniejszych zadań KRPA i ZI. Przeciwdziałanie przemocy	–	–	6

	w rodzinie w aspekcie teoretycznym i praktycznym			
	Szkolenie „Zadania i zakres działań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego. Procedura NK”	7	–	–
	Planowane zmiany w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na podstawie Projektu Ustawy z dnia 29 września 2021 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw	–	–	6
	Rozwiązywanie problemów uzależnień jako zadanie własne miast i gmin			1

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzanach.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Teren gminy obsługuje **Posterunek Policji w Dobrzanach** podległy **Komendzie Powiatowej Policji w Stargardzie**. Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez PP w Dobrzanach, na terenie gminy i miasta Dobrzany w 2021 r. stwierdzono ogółem 59 przestępstw, w 2022 r. 56 przestępstw, a w 2023 r. 52 przestępstwa, w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 6 przypadków w 2021 r., 5 przypadków w 2022 r. i ponownie 5 przypadków w 2023 r. Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2023 r. należały: przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (28 przypadków, o 2 więcej w porównaniu z 2022 r.), przeciwko życiu i zdrowiu (10 przypadków, o 7 mniej w porównaniu z 2022 r.) oraz przeciwko mieniu (5 przypadków, o 5 więcej w porównaniu z 2022 r.). Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	liczba przestępstw		
	2021	2022	2023
stwierdzono ogółem przestępstw:	59	56	52
w tym popełnionych przez nieletnich:	6	5	5
w tym według poszczególnych kategorii:			
przeciwko życiu i zdrowiu	19	17	10
przeciwko wolności	0	0	0
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	29	26	28
przeciwko mieniu	0	0	5
przeciwko rodzinie i opiece	2	4	4

przeciwko wiarygodności dokumentów	0	0	0
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	0	0	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	2	3	3

Dane Posterunku Policji w Dobrzanach.

Policja pełni niezwykle ważną rolę w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, przeprowadzając interwencje domowe. Funkcjonariusze Policji, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, mają za zadanie:

- udzielać osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej,
- organizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- podejmować, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadzać, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzać na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmować działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową,
- dokonywać niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,

- informować, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Dane szczegółowe, przekazane przez Posterunek Policji w Dobrzanych, dotyczące podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 21. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba stwierdzonych faktów przemocy	9	9	8
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	20	19	19
liczba osób doświadczonych przemocą domową	21	20	21
w tym kobiety	18	17	18
w tym mężczyźni	1	1	1
w tym nieletni	1	1	1
w tym osoby starsze	1	1	1
liczba osób stosujących przemoc domową	21	20	21
w tym kobiety	3	2	4
w tym mężczyźni	18	18	17
w tym nieletni	0	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu	19	21	20
w tym kobiety	2	1	2
w tym mężczyźni	15	19	16
w tym nieletni	2	1	2

Dane Posterunku Policji w Dobrzanych.

Z analizy danych przedstawionych przez Posterunek Policji w Dobrzanych odnoszących się do mieszkańców gminy wynika, że w analizowanym okresie liczba stwierdzonych faktów stosowania przemocy utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Wśród osób, które doznały przemocy, zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też pojedyncze przypadki stosowania przemocy wobec mężczyzn, nieletnich i osób starszych. Stosującymi przemoc byli głównie mężczyźni, w zdecydowanej większości przypadków pozostający pod wpływem alkoholu.

Jeśli prezentowane dane odnieść do liczby mieszkańców gminy, to należałoby stwierdzić, iż problem przemocy domowej w gminie Dobrzany jest zjawiskiem marginalnym,

niemniej niepokojącym ze względu na utrzymującą się liczbę osób, które doznały przemocy domowej, oraz osób stosujących przemoc, w tym będących pod wpływem alkoholu.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne (m.in. „Bezpieczna szkoła”), utrzymują stały kontakt z lokalną społecznością, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością **Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Stargardzie**. Z nadesłanej informacji wynika, iż w 2023 r. II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Karnych w Sądzie Rejonowym w Stargardzie prowadził 4 dozory orzeczone wobec 4 mieszkańców gminy. Poniższa tabela przedstawia dozory kuratorskie prowadzone przez II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Stargardzie w latach 2021-2023.

Tabela 22. Dozory prowadzone w gminie w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
4	4	3	3	4	4
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	–	–	–	–
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
4	4	3	3	4	4

w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	–	–	1	1
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	1	1	1	1

Dane Sądu Rejonowego w Stargardzie.

W przypadku nadzorów kuratorskich brak jest zbiorczych danych dotyczących mieszkańców obszaru gminy Dobrzany. W związku z tym poniższa tabela prezentuje dane dotyczące liczby wszystkich osób i spraw objętych nadzorem kuratora sądowego I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego w Stargardzie w latach 2021-2023 r.

Tabela 23. Nadzory prowadzone w powiecie w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
405	1 057	425	1 062	407	1 041
w tym spraw					
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	–	–	–	–
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
297	946	292	928	282	923
spraw nieletnich					
którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
31		33		26	
nieletnich, którzy prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	

49	59	58
----	----	----

Dane Sądu Rejonowego w Stargardzie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy i miasta Dobrzany. PCPR udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i rodzinne. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. PCPR współpracuje również z Ośrodkami Pomocy Społecznej, placówkami systemu oświaty oraz innymi instytucjami i jednostkami pomocowymi. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie wobec mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy Dobrzany w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2021-2023.

Tabela 24. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu korzystających z powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	0	0	0
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą domową, którym PCPR zapewniło schronienie	8	2	12
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą domową, którym PCPR zapewniło pomoc w ośrodku interwencji kryzysowej	8	2	9
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą domową, którym PCPR zapewniło specjalistyczną pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną w ośrodku interwencji kryzysowej	58	39	34
w tym liczba mieszkańców gminy	b.d.	b.d.	b.d.

liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej w ramach pomocy osobom korzystającym ze schronienia w ośrodku interwencji kryzysowej	3	1	1
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w realizowanych przez PCPR programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	7 (ukończyło 5)	9 (ukończyło 8)	12 (ukończyło 6)
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

Profesjonalną pomoc osobom w kryzysie, dotkniętym przemocą lub uzależnieniem świadczy także Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego w Stargardzie. W 2023 r. z bezpłatnego wsparcia psychologicznego skorzystało 3 mieszkańców gminy Dobrzany.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stargardzie**. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania, m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2023/2024 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stargardzie udzielała wsparcia dzieciom i młodzieży z terenu gminy w formie:

- interwencji kryzysowej – 2,
- porad i konsultacji – 24.

Specjalistyczne wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz osobom doznającym przemocy świadczą zlokalizowane w Stargardzie Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia MONAR.

Wykaz jednostek działających poza gminą Dobrzany, które udzielają wsparcia mieszkańcom gminy w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Jednostki wsparcia w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej działające poza gminą

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Skarbowa 1, 73-110 Stargard

2.	Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego w Stargardzie	ul. Składowa 2A, 73-110 Stargard
3.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzony przez Centrum Socjalne Caritas	ul. Krasińskiego 19, 73-110 Stargard
4.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Plac Majdanek 7A, 73-110 Stargard
5.	Poradnia Zdrowia Psychicznego w Stargardzie	ul. Gdańska 4, 73-110 Stargard
6.	Poradnia MONAR w Stargardzie	ul. Wojska Polskiego 30/2, 73-110 Stargard
7.	Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ALA”	ul. Wojska Polskiego 4U/2, 73-110 Stargard
8.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Warszawska 29, 73-110 Stargard
9.	Sąd Rejonowy w Stargardzie	ul. Okrzei 8, 73-110 Stargard
10.	II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Karnych	
11.	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Nieletnich i Rodzinnych	ul. Wojska Polskiego 17-19, 73-110 Stargard
12.	Prokuratura Rejonowa	ul. Czarnieckiego 32, 73-110 Stargard
13.	Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Prześpięstwem w Stargardzie	ul. Andersa 14, 73-110 Stargard
14.	Szczecińskie Centrum Wspierania Rodziny	ul. Szeroka 19, 71-211 Szczecin
15.	Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej	ul. Wieniawskiego 5, 71-142 Szczecin
16.	Centrum Socjalne Caritas	ul. Krasińskiego 19, 73-110 Stargard
17.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie	ul. Starzyńskiego 3-4, 70-506 Szczecin

Dane Urzędu Miejskiego w Dobrzanych i opracowanie własne.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą domową lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 26. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzanych	91 395 20 67
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy	
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
4.	Punkt informacyjno-konsultacyjny	
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lek-Stomed	508 902 458
6.	Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Prześpięstwem w Stargardzie	663 606 609

7.	Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie	477 829 511
8.	Posterunek Policji w Dobrzanach	477 829 593
9.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	91 480 49 08
10.	Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego w Stargardzie	531 248 692
11.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzony przez Centrum Socjalne Caritas	91 578 08 30
12.	Poradnia Zdrowia Psychicznego w Stargardzie	606 993 994
13.	Poradnia MONAR w Stargardzie	534 877 833
14.	Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ALA”	91 834 60 60
15.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stargardzie	91 578 4693
16.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie	91 425 36 00
17.	Diecezjalny Duszpasterz Rodzin – Kuria Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej	504 760 504
18.	Szczecińskie Centrum Wspierania Rodziny	504 361 653
19.	Telefon zaufania „Mój Azył”	791 309 329
20.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy „Niebieska Linia”	800 120 002
21.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy domowej „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia	22 668 70 00
22.	STOP – telefon Fundacja Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	800 107 777 22 621 35 37 600 070 717
23.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj przemoc”	800 120 148
24.	Ogólnopolski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży	116 111
25.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
26.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
27.	Ogólnopolska Poradnia Telefoniczna dla Osób Przeżywających Kryzys Emocjonalny	116 123
28.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	19 288
29.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
30.	Telefon Zaufania Młodych	22 484 88 04
31.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA	22 484 88 01 22 654 40 41

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do

ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym względzie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (mażeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.).

Parafialni doradcy życia rodzinnego współpracują z **rejonowymi doradcami**, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W 2023 r. na terenie gminy Dobrzany funkcjonowała 1 parafia Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia dane parafii obejmującej mieszkańców gminy Dobrzany.

Tabela 27. Parafia rzymskokatolicka, do której należą mieszkańcy gminy

dekanat	nazwa parafii i adres	adres parafii
Suchań	Parafia pw. św. Michała Archanioła	ul. Staszica 56, 73-130 Dobrzany
Ińsko	Parafia pw. Świętej Anny	Długie 9, 73-120 Chociwel

Dane Urzędu Miejskiego w Dobrzanych.

Parafia rzymskokatolicka w gminie Dobrzany wchodzi w skład dekanatu Suchań przynależącego do archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej. Część gminy przynależy do dekanatu Ińsko, parafia znajduje się we wsi Długie (gm. Chociwel). Przy parafii w Dobrzanych funkcjonuje Parafialny Zespół Caritas udzielający pomocy charytatywnej oraz wsparcia najuboższym i najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy. Działalność PZC obejmuje wydawanie żywności dla osób ubogich, uzależnionych i przemocowych, które spełniają kryterium dochodowe. W 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 240 osób.

Diecezjalne Duszpasterstwo Rodzin Kurii Biskupiej Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej (ul. Papieża Pawła VI 4, 71-459 Szczecin) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. mgr Tomasz Ceniuch (tel. 504 760 504, e-mail: wdr@kuria.pl), a diecezjalnej doradczynie życia rodzinnego mgr Monika Możejko (e-mail: szczecinporadnictwo@gmail.com). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Specjalistyczną pomocą rodzinom, małżeństwom i narzeczonym oraz osobom przeżywającym trudności, osobom uzależnionym, osobom zagrożonym przemocą, małżeństwom w kryzysie i rodzinom z trudnościami wychowawczymi służy Szczecińskie Centrum Wspierania Rodziny (ul. Szeroka 19, 71-211 Szczecin, e-mail: kontakt@scwr.pl, tel. 504 36 16 53) działające przy Wspólnocie „Domus Mariae”. Poradnia zapewnia profesjonalne wsparcie psychologa, mediatora, pedagoga, prawnika, specjalisty ds. przemocy, seksuologa, terapeuty systemowego rodzin, psychiatry dziecięcego i młodzieżowego, kuratora rodzinnego i sądowego oraz duszpasterza.

Wsparcie można uzyskać także w prowadzonych przez Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej – Centrum Socjalnym Caritas, Schronisku dla Mężczyzn, Gminnym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Schronisku dla Kobiet, Świetlicy Socjoterapeutycznej i Domu Miłosierdzia „Betania” zlokalizowanych w Stargardzie. Osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach rodzinnych pomocą służy także Stowarzyszenie Trudnych Małżeństw „Sychar”. Działająca na terenie archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej Wspólnota Trudnych Małżeństw „Sychar” udziela wsparcia małżeństwom i rodzinom, które ze względu na zdradę, odejście współmałżonka i jego wejście w nowy związek, przemoc, alkoholizm czy problemy osobowościowe znalazły się w kryzysie.

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

Do analizy przedłożono 30 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 1 ankietę wypełnioną przez pedagoga z placówki systemu oświaty funkcjonującej na terenie gminy oraz 47 ankiet skierowanych do uczniów. Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 77% stanowiły kobiety, 20% mężczyźni, zaś 3% respondentów nie zadeklarowało przynależności płciowej.

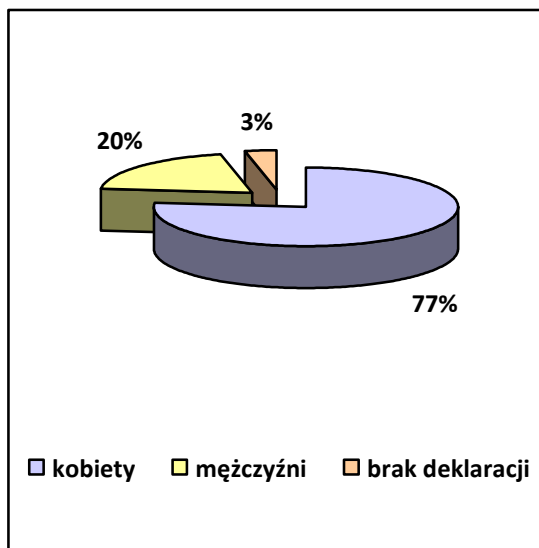
Najliczniej reprezentowana była grupa osób w wieku 36-45 lat (43%). Mniej licznie reprezentowane były grupy wiekowe 26-35 lat (20%) oraz 46-55 lat i 56-65 lat (po 17%), a także grupa osób powyżej 65. roku życia (3%). Zdecydowaną większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (70%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 8 do 26 lat (27%), zaś 3% badanych nie określiło czasu przebywania na terenie gminy.

Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (53%). Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (20%), zasadniczym zawodowym (13%) oraz podstawowym (7%) i taki sam odsetek (7%) respondentów nie określił poziomu wykształcenia.

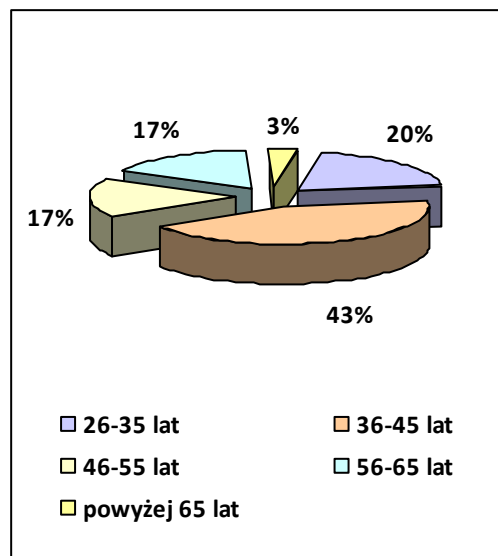
W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 47 uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy, z czego 58% stanowiły dziewczęta, 40% chłopcy, natomiast 2% respondentów nie zadeklarowało przynależności płciowej. Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 19% tej próby, 45% ankietowanych stanowiły osoby w wieku 14 lat, a 32% osób było w wieku 15 lat, natomiast 4% badanych nie określiło swojego wieku. Wśród ogółu badanych 96% stanowiła młodzież ze szkoły podstawowej, zaś 4% ankietowanych nie określiło rodzaju szkoły, do której uczęszcza.

Strukturę ankietowanych dorosłych mieszkańców gminy wg kryterium płci i wieku ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

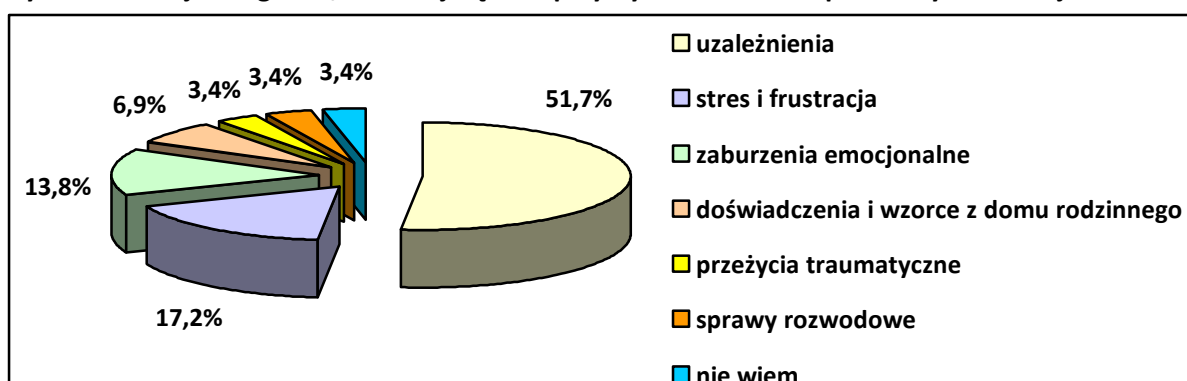
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy domowej w gminie Dobrzany zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 30 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej były uzależnienia (51,7%), stres i frustracja (17,2%), zaburzenia emocjonalne (13,8%) oraz doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego (6,9%), a także przeżycia traumatyczne i sprawy rozwodowe (po 3,4%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

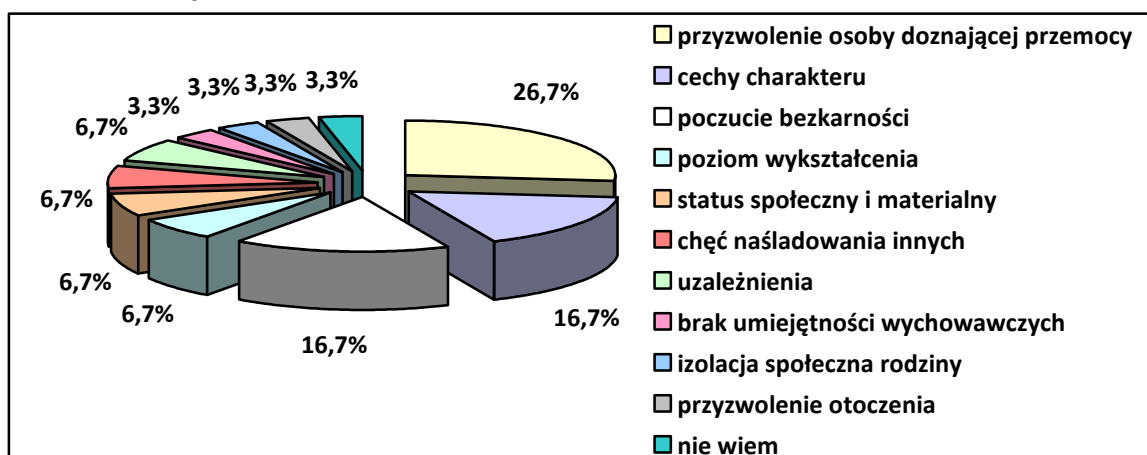
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami były: przyzwolenie osoby doznającej przemocy (26,7%), cechy charakteru i poczucie bezkarności (po 16,7%) oraz poziom wykształcenia, status społeczny i materialny, chęć naśladowania innych i uzależnienia (po 6,7%), a także brak umiejętności wychowawczych, izolacja społeczna rodziny i przyzwolenie otoczenia (po 3,3%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

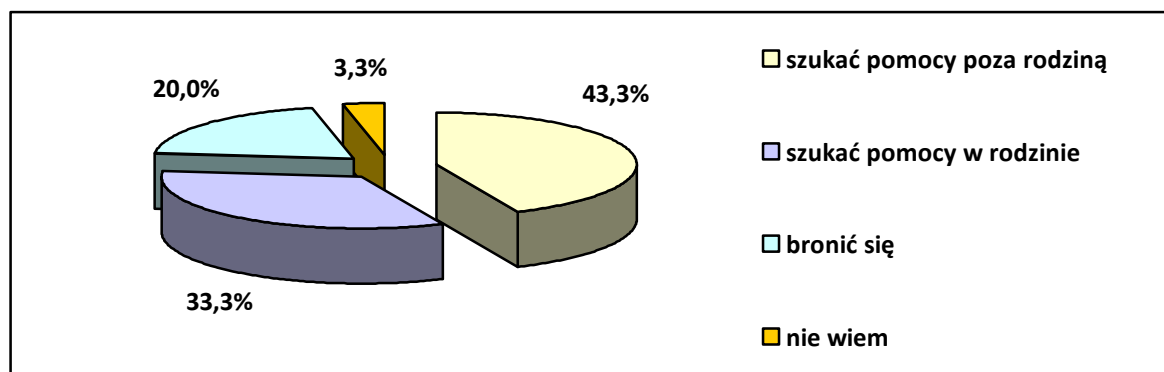
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej. Według najliczniejszej grupy ankietowanych osoby doznające przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (43,3%) lub szukać pomocy w rodzinie (33,3%), zaś według 20% respondentów bronić się. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?

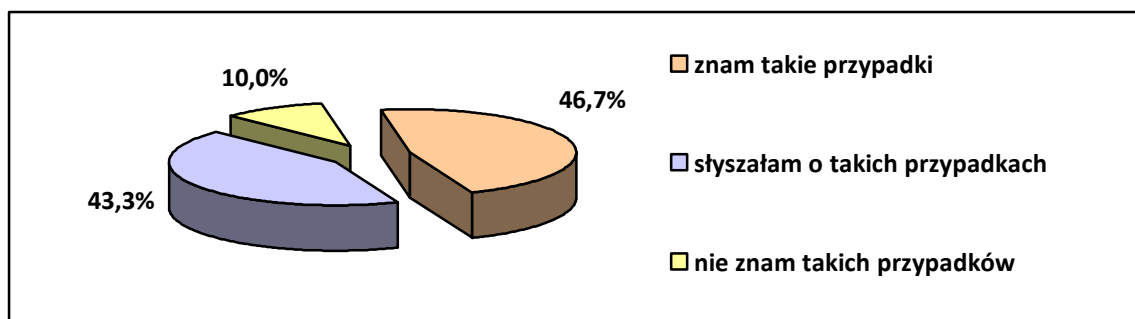

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy domowej w gminie. 90% respondentów stwierdziło, iż zna

przypadki występowania przemocy domowej w gminie bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

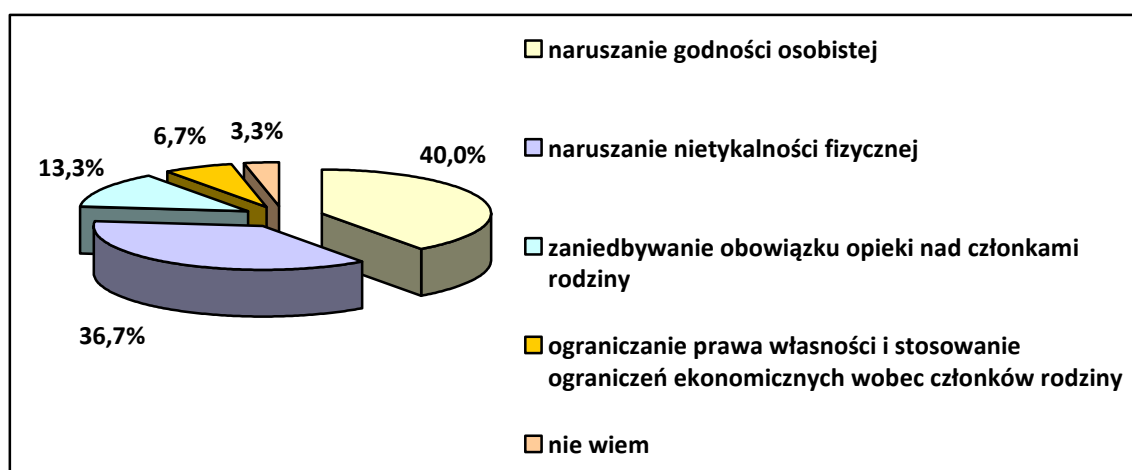
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy domowej, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w gminie. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na naruszanie godności osobistej i nietykalności fizycznej oraz zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny, a także ograniczanie prawa własności i stosowanie ograniczeń ekonomicznych wobec członków rodziny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

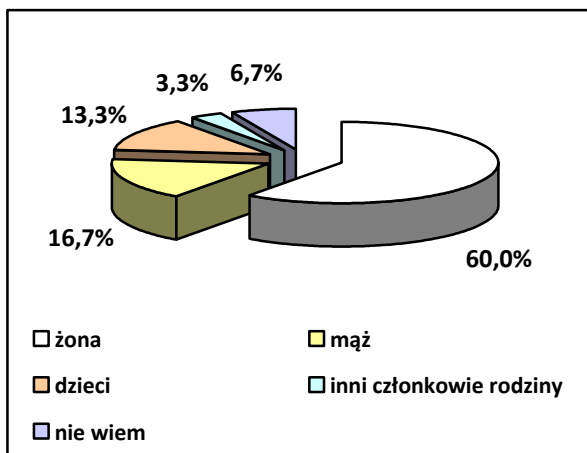
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

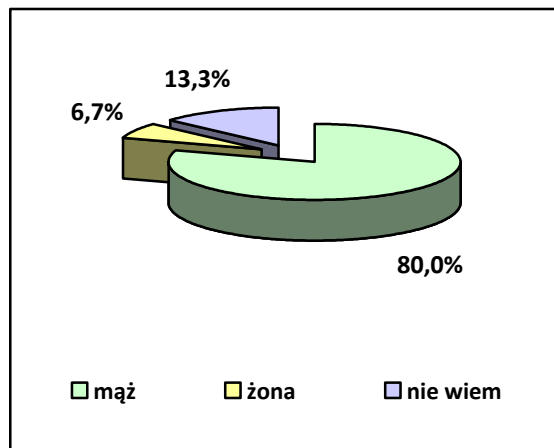
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie osób doznających przemocy domowej i stosujących przemoc domową. Zdecydowana większość uczestników badania wyraziła opinię, że osobami doznającymi przemocy domowej są żony, w mniejszym stopniu mężowie i dzieci, a osobami stosującymi przemoc są zwykle mężowie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?

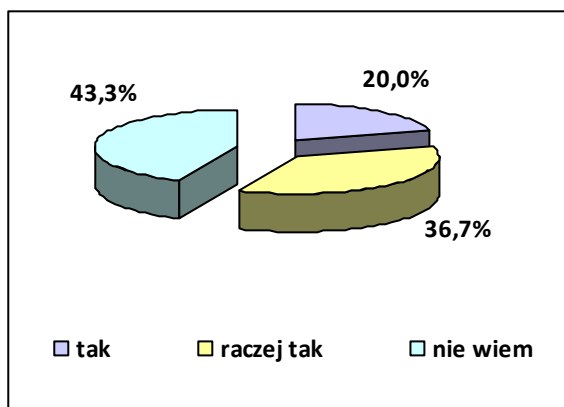
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?

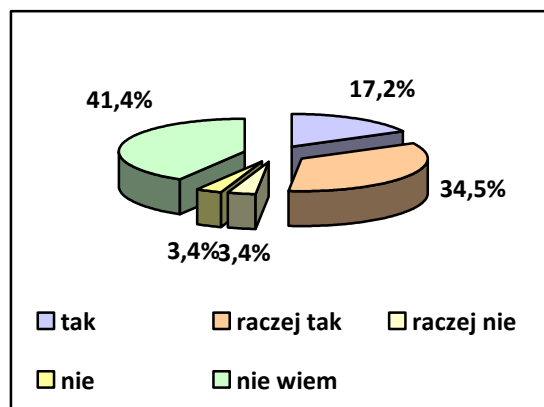
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania oceniali także ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy domowej oraz działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową. Według 56,7% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy jest raczej wystarczająca lub wystarczająca. Nikt z badanych nie ocenił tej oferty negatywnie. Wysoki odsetek (43,3%) pytanych nie potrafił jednoznacznie wypowiedzieć się tej kwestii. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową 51,7% ankietowanych uznało za raczej wystarczające lub wystarczające. Przeciwnego zdania było 6,8% respondentów. Ponad 41% badanych nie było w stanie tych działań ocenić. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?

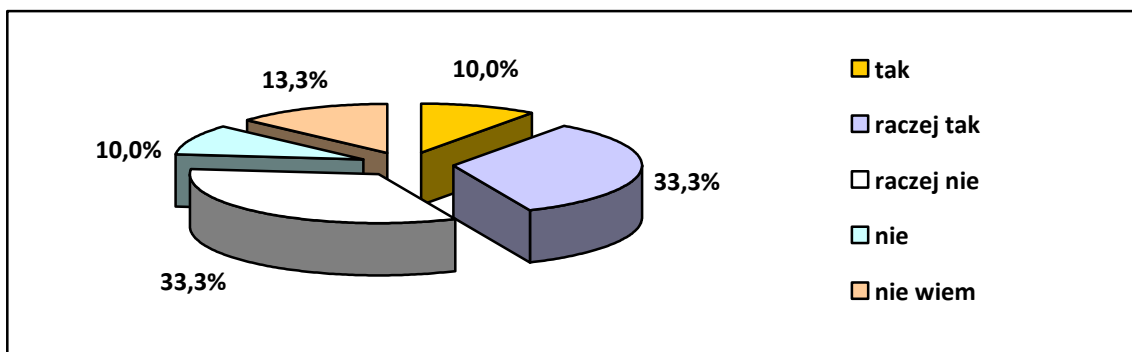

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc domową postrzegają jako problem społeczny na terenie gminy. Odpowiedzi na to pytanie rozłożyły się równomiernie, bowiem

zdaniem 43,3% ankietowanych przemoc domowa jest lub raczej jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy i jednocześnie taki sam odsetek (43,3%) badanych wyraził opinię przeciwną. Ocenic tej sprawy nie potrafiło 13,3% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

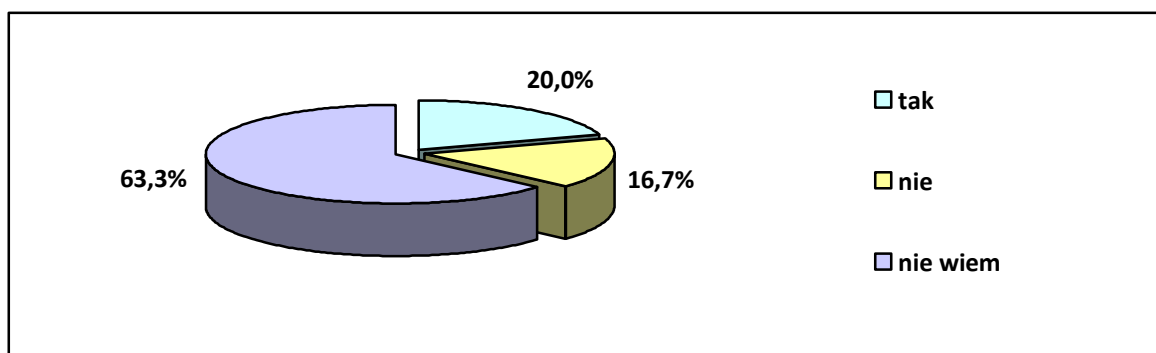
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano o ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy. Poniższy wykresy ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?

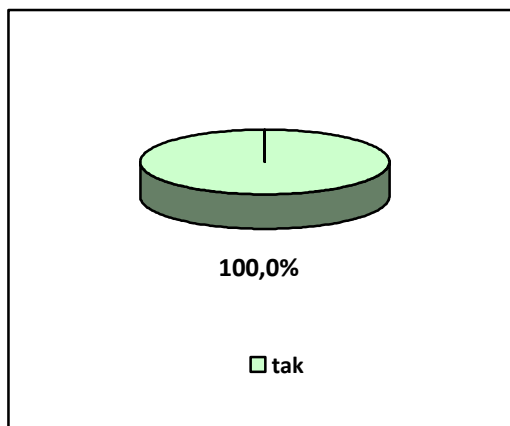

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

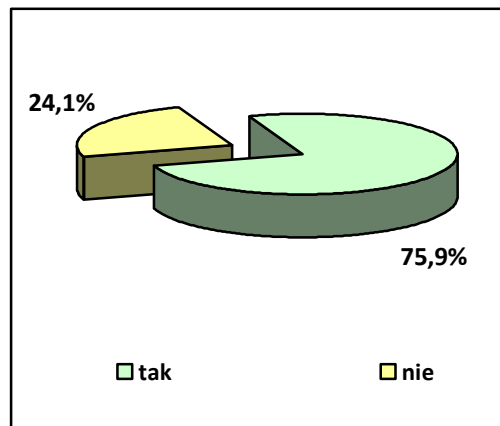
Według 20% ankietowanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy domowej. Przeciwnego zdania było 16,7% badanych. Wysoki odsetek (63,3%) respondentów nie potrafił tej kwestii ocenić.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić znajomość wiedzy dotyczącej procedury „Niebieskie Karty” oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy. Wszyscy ankietowani potwierdzili znajomość procedury „Niebieskie Karty”, a 75,9% badanych znajomość działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?

Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie osobom doznającym przemocy pomocy psychologicznej (także w formie zdalnej), wzmocnienie pomocy instytucjonalnej – uruchomienie telefonu zaufania, organizowanie spotkań terapeutycznych dla osób doznających przemocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych prowadzonych przez Policję.

Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów i skutków przemocy, a także rozpowszechniania informacji na temat instytucji pomocowych. Dostrzeżono również potrzebę częstszego monitorowania funkcjonowania rodzin, w których problemy przemocy miały miejsce, kontynuowania prac w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz organizowania pogadarek profilaktycznych i spotkań z funkcjonariuszami Policji.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankietę wypełnioną w placówce systemu oświaty funkcjonującej na terenie gminy.

Do szkoły biorącej udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2023/2024 ogółem 320 uczniów. Zatrudniano tam w tym czasie 38 nauczycieli. Uczniowie szkoły mogli skorzystać z pomocy pedagoga, logopedy i psychologa oraz opieki

pielęgniarskiej i porad doradcy zawodowego. Placówka zapewniała dostęp do Internetu, boisk sportowych i sali gimnastycznej. W ankietowanej szkole nie utworzono klas lub grup integracyjnych. W placówce prowadzone było dożywianie uczniów. Szkoła zapewniała opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz zajęcia dodatkowe, a także oferowała zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 28. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2022/2023

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk
	liczba stwierdzonych przypadków
palenie papierosów	3
sięganie po alkohol	–
sięganie po narkotyki	–
niszczenie mienia szkolnego	2
kradzieże na terenie szkoły	–
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	5
udział w grupach negatywnych	–
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	7
autoagresja	3
ucieczki z domu	1
przestępczość ujawniona	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	–

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówce oświatowej gminy.

Tabela 29. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	2

zaniedbanie dziecka	3
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	–
przemoc domowa	–
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówce oświatowej gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 7 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 5 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej, po 3 przypadki sięgania po papierosy i autoagresji oraz 2 przypadki niszczenia mienia szkolnego i 1 przypadek ucieczki z domu.

Uczestnik badania zauważył wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat. Jego zdaniem dotyczy to w szczególności konfliktów rówieśniczych, hejtu oraz cyberprzemocy.

Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnik badania stwierdził 3 przypadki zaniedbań dziecka oraz 2 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Przedstawiciel ankietowanej placówki nie potrafił jednoznacznie wypowiedzieć się w kwestii wzrostu liczby przypadków dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach uczniów na przestrzeni trzech ostatnich lat. Stwierdził jednak, że zwiększyło się zapotrzebowanie na wsparcie psychologów i pedagogów specjalnych.

Pomoc, jaką placówka oferuje uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu dożywiania w formie obiadów oraz przekazywaniu informacji na temat instytucji pomocowych. Szkoła organizuje także akcje charytatywne i zbiórki na rzecz potrzebujących. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na wsparcie pedagoga i psychologa szkolnego.

Pomoc, jaką placówka oferuje uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z porad i konsultacji pedagoga i psychologa szkolnego oraz wsparcia wychowawców i nauczycieli.

Placówka podejmuje różne działania profilaktyczne adresowane do uczniów. Są to m.in. przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie ogólnopolskich kampanii, programów oraz akcji edukacyjnych. W szkole odbywają się pogadanki, prelekcje, zajęcia z pedagogiem oraz warsztaty edukacyjno-profilaktyczne. Tematyka z zakresu profilaktyki poruszana jest także podczas lekcji wychowawczych.

Do instytucji i organizacji, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzanach, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Posterunek Policji w Dobrzanach.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów

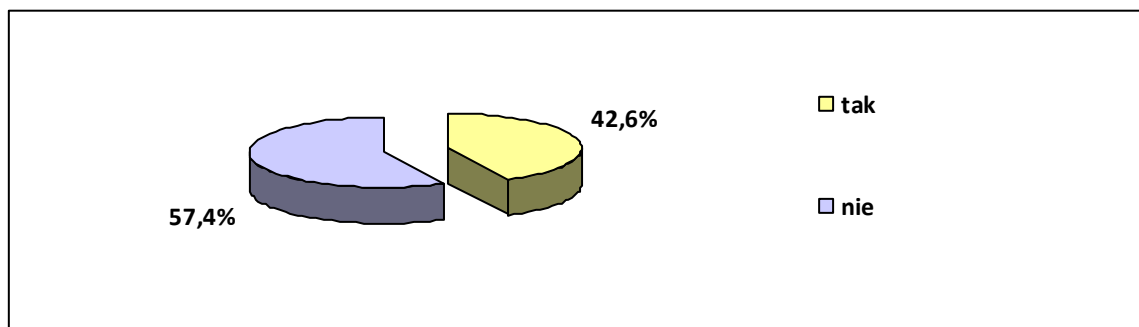
rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	25	53%
uderzanie	38	81%
kopanie	37	79%
duszenie	41	87%
szarpanie	33	70%
przypalanie ciała	40	85%
policzkowanie	29	62%
szantaż	35	74%
ośmieszanie	25	53%
grożenie	37	79%
nadmierna krytyka	23	49%
szkalowanie w Internecie	15	32%
nękanie sms-ami	25	53%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: duszenie (87%), przypalanie ciała (85%) i uderzanie (81%). Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył szkalowania w Internecie (32%).

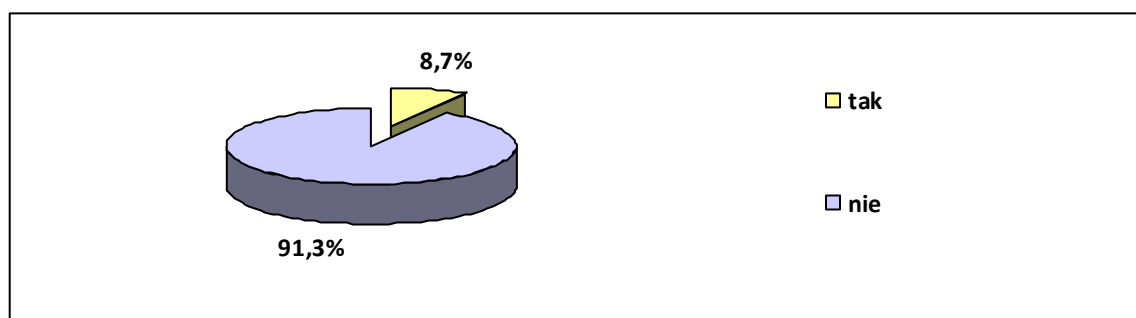
Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. W odpowiedzi na pytanie o przemoc ze strony rówieśników większość (57,4%) uczniów przyznała, że takiej przemocy nie doświadczyła, zaś 42,6% respondentów przyznało, że takiej przemocy doświadczyło. Występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło 4 uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy w swojej rodzinie?

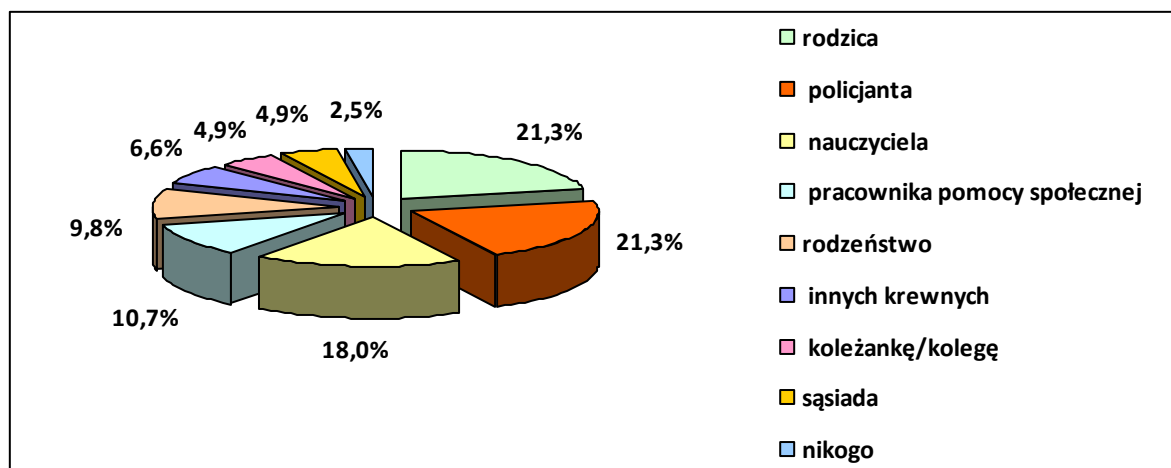
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (61,7%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 38,3% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem przemocy lub jej doznając, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (95,7%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmienną opinię wyraziło tylko 4,3% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem i policjantem oraz nauczycielem. W dalszej kolejności wymieniono pracownika pomocy społecznej, rodzeństwo, innych krewnych, koleżankę lub kolegę oraz sąsiada. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy domowej?”, zdecydowana większość (78,7%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 21,3% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy domowej. Większość (63,8%) ankietowanych stwierdziła, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 36,2% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (51,2%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Niepokój może budzić fakt, iż 32,6% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w szkole, 14% obawia się przemocy rówieśniczej, zaś 2,3% uczniów wskazało na przemoc w swojej rodzinie.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, a w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia (psycholog w szkole i OPS-ie, specjalista ds. uzależnień, kurator sądowy) • bardzo duże zainteresowanie poradami psychologa zatrudnionego w OPS-ie • funkcjonowanie na terenie gminy placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – nowo otwarta świetlica opiekuńcza na terenie miasta Dobrzany • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • nieinicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa

<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba osób zmagających się z różnego rodzaju problemami korzystających z porad psychologa • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy domowej • zapewnienie dostępu do psychologa szkolnego dla dzieci potrzebujących wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • specjalistycznego • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia (psycholog w szkole i OPS-ie, specjalista ds. uzależnień, kurator sądowy), bardzo duże zainteresowanie poradami psychologa zatrudnionego w OPS-ie, funkcjonowanie na terenie gminy placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – nowo otwarta świetlica opiekuńcza na terenie miasta Dobrzany oraz odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową, a także zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć, realizując działania strategiczne. Nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, jak również nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej – to kwestie, które należy uwzględnić w pierwszej kolejności w programowaniu działań w tym obszarze.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia (akcje propagujące zdrowy styl życia i przeciwdziałanie uzależnieniom organizowane dla dzieci i dorosłych przez szkołę, OPS, GKRPA) • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi 	<ul style="list-style-type: none"> • nieprowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym

<ul style="list-style-type: none"> realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy domowej wśród uczniów – pogadanki prowadzone przez policjantów, spotkania przedstawicieli ZI i GKRPA z dziećmi w klasach 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> organizowanie spotkań ze specjalistą ds. profilaktyki i uzależnień wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> niezwiększające się zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród dorosłych rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi brak dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych na terenie gminy zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na przewagę mocnych stron: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia (akcje propagujące zdrowy styl życia i przeciwdziałanie uzależnieniom organizowane dla dzieci i dorosłych przez szkołę, OPS, GKRPA), zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy domowej wśród uczniów – pogadanki prowadzone przez policjantów oraz spotkania przedstawicieli ZI i GKRPA z dziećmi w klasach.

Zagrożenia to z kolei: niezwiększające się zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród mieszkańców, rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, brak dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych na terenie gminy oraz zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki, a także wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich. Wskazane zagrożenia mogą rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń programowych.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wzrastający poziom i jakość życia mieszkańców inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej (organizacja imprez okolicznościowych dla mieszkańców – spotkania bożonarodzeniowe, dożynki, wydarzenia organizowane przez sołectwa i parafie) podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących przemocy domowej poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego prawidłowe rozpoznawanie problemów społecznych przez pracowników socjalnych dobra współpraca między instytucjami działającymi na terenie gminy – szkoła, OPS, Policja, Urząd Miejski 	<ul style="list-style-type: none"> niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej wzrost liczby rodzin dotkniętych problemami uzależnień, zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych obciążanie pracowników OPS dodatkowymi zadaniami niezwiązanymi z pomocą społeczną
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia rosnąca liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej sportowej i rekreacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją rosnąca liczba osób wykluczonych (uzależnienia, bezradność społeczna) korzystających długoterminowo ze wsparcia pomocy społecznej coraz więcej osób starszych, wymagających stałej opieki niedysponowanie środkami umożliwiającymi zwiększenie poziomu kwalifikacji kadr pomocowych niewielkie możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy powodujące migrację ludzi młodych do większych miast

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* uwypukla mocne strony, którymi są głównie: wzrastający poziom i jakość życia mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej (organizacja imprez okolicznościowych dla mieszkańców – spotkania bożonarodzeniowe, dożynki, wydarzenia organizowane przez sołectwa i parafie), prawidłowe rozpoznawanie problemów społecznych przez pracowników socjalnych oraz dobra współpraca między instytucjami działającymi na terenie gminy – szkoła, OPS, Policja, Urząd Miejski. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących przemocy domowej, poprzez udział

w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże mocne strony nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Zwiększająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, rosnąca liczba osób wykluczonych (uzależnienia, bezradność społeczna) korzystających długoterminowo ze wsparcia pomocy społecznej, wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, niedysponowanie środkami umożliwiającymi zwiększanie poziomu kwalifikacji kadr pomocowych, jak również niewielkie możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy powodujące migrację ludzi młodych do większych miast – to istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

SŁABE STRONY W OBSZARACH, KTÓRE NIE ZOSTAŁY OBJĘTE ANALIZĄ

- ograniczenia lokalowe utrudniające organizację spotkań integrujących lub pogadanek dla większej liczby mieszkańców
- niewystarczająca baza mieszkań komunalnych/socjalnych, w tym dla osób dotkniętych przemocą domową
- trudności komunikacyjne oraz koszty związane z dojazdami do większych miast wykluczają możliwość dostępu do specjalistycznej pomocy o charakterze ciągłym – terapię dla osób uzależnionych, spotkania AA itp.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy Dobrzany na lata 2025-2029. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia oraz najważniejsze działania, jakie realizowano, wdrażając zapisy programowe.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- niewystarczające środki finansowe na realizację programów profilaktycznych oraz edukacyjnych skierowanych do grup zagrożonych przemocą i uzależnieniami,
- brak środków na superwizję dla kadry,
- trudności ze znalezieniem odpowiednio przeszkolonej kadry (psycholog, psychoterapeuta), która zdecydowałaby się prowadzić ww. programy,
- niechęć mieszkańców do uczestniczenia w tego typu programach (obawa przed stygmatyzacją),

- trudności lokalowe OPS-u.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- wiele programów profilaktycznych realizowanych przy współpracy ze szkołą, ZI, OPS-em, policją i GKRPA,
- utworzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej w Dobrzanach,
- umożliwienie korzystania ze wsparcia psychologa, specjalisty ds. uzależnień, kuratora sądowego w ramach utworzonego Punktu Konsultacyjnego,
- udział pracowników OPS-u oraz członków ZI i GKRPA w szkoleniach podnoszących kwalifikacje kadry,
- skuteczne motywowanie do podjęcia terapii uzależnień,
- nawiązanie współpracy z parafią na terenie gminy Dobrzany w celu promowania edukacji na temat zjawiska przemocy domowej,
- przyłączenie się do kampanii ogólnopolskich oraz organizowanie konkursów piętnujących przemoc,
- zakup alkometru oraz narkotestów – współpraca z policją.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu:

- nie wdrożono programów edukacyjnych dla osób dorosłych,
- nie utworzono grup wsparcia,
- brak wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową oraz z osobami stosującymi przemoc (superwizja, grupy wsparcia, konsultacje specjalistyczne).

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- wdrożenie programów edukacyjnych dla dorosłych.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane:

- zajęcia sportowo-taneczne „Taniec nie uzależnia” – zumba (od lipca do grudnia 2022 r.),
- zakup przez GKRPA we współpracy ze szkołą 500 sztuk poradników dotyczących zdrowia psychicznego, uzależnień, depresji, pandemii i przemocy pt. „Otwórz się na pomoc z Gminą Dobrzany” w formie iDoc – 2022 r.,
- kampania „Biała wstążka” – 2023 r.,
- konkurs zdrowej piosenki – profilaktyka,

- Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży – 2023 r.

Ogólna ocena realizacji założeń programu:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że nie rozpoczęto wdrażania założeń programowych; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programowych; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych; 5 – oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.**

Uzasadnienie przyjętej oceny:

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że na terenie gminy Dobrzany prężnie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach posiadanych środków realizowane są działania profilaktyczne i wspierające dla zagrożonych grup. Bardzo dobrze układa się współpraca między OPS-em, GKRPA, ZI, szkołą i policją. Dobre rozpoznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych pozwala na prowadzenie skutecznej diagnostyki pojawiających się problemów oraz wdrożenie wsparcia.

Działania ocenione najwyżej:

- podnoszenie kwalifikacji kadry OPS-u, ZI, GKRPA z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy,
- zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego,
- wspieranie różnych form spędzania czasu oraz działania promujące zachowania nieagresywne,
- realizacja działań profilaktycznych dla dzieci,
- motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- utworzenie punktu konsultacyjnego, w ramach którego dyżur pełnią przewodniczący ZI, kurator sądowy oraz, w razie potrzeby, psycholog.

Działania ocenione najniżej:

- programy edukacyjne dla rodziców.

III. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie gminy, oparta na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliła na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dobrzany na lata 2025-2029. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dobrzany na lata 2025-2029, jest następujący:

Podejmowanie działań profilaktycznych, doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających przemocy oraz podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową na terenie Gminy Dobrzany w celu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań w następujących obszarach:

Profilaktyka – promowanie wartości wychowania bez przemocy, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jej skutków, informowanie o możliwościach pomocy.

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u osób doznających przemocy, uświadamianie o przysługujących im prawach i możliwościach rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną.

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona osób doznających przemocy, izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: POMOC OSOBOM I RODZINOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY LUB ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.	2025-2029	ZI, GKRPA, OPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2025-2029	ZI, GKRPA, OPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba procedur „Niebieskie Karty” z uwzględnieniem podmiotów je wprowadzających - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doznających przemocy - liczba osób stosujących przemoc 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona osób dotkniętych przemocą domową - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	2025-2029	OPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, które zostały odebrane 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona dzieci w razie bezpośredniego

			z rodziny	zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą domową.	2025-2029	OPS, NGOs, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2025-2029	OPS, GKRPA, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia	- wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2025-2029	OPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy domowej
Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	OPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościół	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym

				przemocy
Prowadzenie rozmów i kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych.	2025-2029	ZI, GKRPA, OPS, Policja, PCPR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc - liczba osób stosujących przemoc skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: PROWADZENIE NA TERENIE GMINY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH, INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH MAJĄCYCH NA CELU ELIMINOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc i będącym świadkami przemocy.	2025-2029	OPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, Policja, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - rodzaj działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie prelekcji na temat przemocy domowej.	2025-2029	GKRPA, ZI, OPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, PPP, Policja, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba pogadank i prelekcji - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodziny - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji	2025-2029	UM, RM, OPS, GKRPA, ZI,	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiana nastawień do

profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.		placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoł	- liczba uczestników	problemu przemocy domowej - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2025-2029	RM, OPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościoł	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2025-2029	UM, RM, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	2025-2029	GKRPA, OPS, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs, Kościoł, społeczność lokalna	- liczba podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: DOSKONALENIE KOMPETENCJI KADR SAMORZĄDOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom doznającym i zagrożonym przemocą.	2025-2029	UM, OPS, GKRPA, ZI, PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy domowej i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2025-2029	placówki przedszkolne, placówki oświatowe, PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej.	2025-2029	UM, GKRPA, OPS, ZI, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW NA RZEC PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2025-2029	UM, RM, OPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmocnienia kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2025-2029	UM, RM, GKRPA, ZI, OPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UM – Urząd Miejski

RM – Rada Miejska

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

IV. REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordinatorem realizacji Programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Dobrzany. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Miejskiej na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona po drugim i czwartym roku wdrażania założeń programu na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Dobrzany na lata 2025-2029 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągnąć cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	4
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2023	8
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2021-2023	14
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2021-2023.....	14
Tabela 5. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023.....	14
Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie	16
Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023.....	17
Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2021-2023 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej.....	17
Tabela 9. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023	17
Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2021-2023 w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w gminie.....	18
Tabela 11. Działalność GKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	18
Tabela 12. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2021-2023	22
Tabela 13. Potrzeby szkoleniowe członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Dobrzany.....	23
Tabela 14. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej dla mieszkańców gminy w latach 2021-2023.....	24
Tabela 15. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u w latach 2021-2023	24
Tabela 16. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2021-2023	25
Tabela 17. Asystentura rodziny w gminie w latach 2021-2023	26
Tabela 18. Działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane w gminie w latach 2021-2023	27
Tabela 19. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy realizowane w gminie w latach 2021-2023.....	29
Tabela 20. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2021-2023	30
Tabela 21. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2021-2023.....	32
Tabela 22. Dozory prowadzone w gminie w latach 2021-2023	33
Tabela 23. Nadzory prowadzone w powiecie w latach 2021-2023.....	34
Tabela 24. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w latach 2021-2023	35
Tabela 25. Jednostki wsparcia w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej działające poza gminą	36
Tabela 26. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	37
Tabela 27. Parafia rzymskokatolicka, do której należą mieszkańcy gminy	40
Tabela 28. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2022/2023	48
Tabela 29. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy	48
Tabela 30. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów	50
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	42
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	42
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?	42
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?.....	43
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?	43
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyssała/słyssał?	44

Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	44
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?	45
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?	45
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?.....	45
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?	45
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?	46
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?	46
Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o procedurze „Niebieskie Karty”?	47
Wykres 15. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy?	47
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy ze strony rówieśników?	51
Wykres 17. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiejś formy przemocy w swojej rodzinie?	51
Wykres 18. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?.....	52